

Naar een open klasklimaat

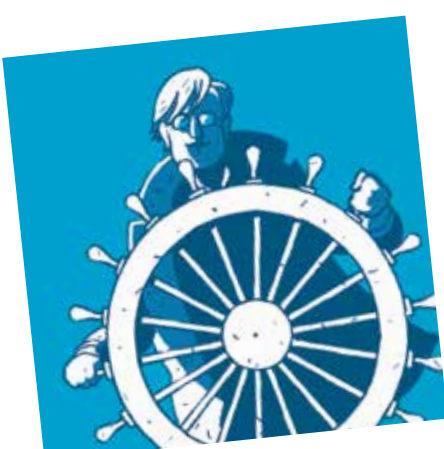

Conflicten en spanningen in de samenleving komen ook de school binnen. De actualiteit, de leerstof of zelfs een argeloze opmerking kan de klas doen ontvlammen.

Gaat het om een *controverse* die leerlingen een oefening in democratie kan bieden, of dreigt er gevaar voor *polarisatie*? Alleen de leerkracht kan dat op het ogenblik zelf inschatten en kiezen voor de beste aanpak.

KANSEN & RISICO'S

CONTROVERSE

POLARISATIE

'Verhitte discussie over een omstreden maatschappelijk thema'

'Dovemansmonoloog, wij tegen zij met grove clichés, naar de ander wordt niet meer geluisterd'

Controverse als vertrekpunt om van de klas een democratisch laboratorium te maken

maak afspraken
beledig niet, respecteer elkaar, enz.

bewaak het thema

stel open vragen

Polarisatie ontmijn je best zo doortastend mogelijk, bv. met de gamechangers die Bart Brandsma aanreikt:

- *Verander van doelgroep*: focus niet langer op de polen maar richt je naar leerlingen in het midden
- *Verleg het gesprek* naar een vraagstuk dat de klas verbindt
- *Verander van positie*: stel je op in het midden waar je nog nuance vindt
- *Verander van toon* en breng *oprechte interesse* op

Waar leerlingen leren

hun mening beargumenteren

luisteren

aanvaarden dat van mening verschillen er gewoon bij hoort

BELANGRIJK:

Er bestaan tal van trainingen en werkvormen om met controverse en polarisatie om te gaan. Er is echter geen zaligmakende benadering die voor alle situaties past. Je vertrekt dus best van de concrete klassituatie om de meest geschikte aanpak te kiezen.

Hieronder illustreren we drie mogelijke scenario's:

Drie scenario's

1

DE KLAS ONTPLOFT!

Een gebeurtenis in de actualiteit zoals een aanslag, een confronterende uitspraak door een leerling, leerstof waarvan je niet verwachtte dat die gevoelig zou liggen, ... soms staat de klas plots in lichterlaaie. Leerlingen reageren verhit en emotioneel, de les strandt in geroep en gescheld, de controle is zoek.

Het zijn moeilijke situaties. Maar als je erin slaagt ze om te buigen naar een constructief gesprek, werk je aan een *open klasklimaat* en zo – blijkt uit onderzoek – aan democratische attitudes bij je leerlingen.

Zorg dat iedereen zich veilig blijft voelen

Stel open vragen

Controverse is ok, zolang het niet destructief wordt, bv. bij polarisatie

2

GEEF DIE LES!

In je leerplan staan een aantal onderwerpen die tot controverse kunnen leiden. Wanneer die 'een gevestigd antwoord' kennen, zoals bij de evolutietheorie, is de inhoud uiteraard niet relatief.

Sommige leerlingen sluiten zich tijdens deze lessen echter helemaal af of gaan in het verzet. Als je rekening houdt met gevoeligheden kan je proberen de geesten te openen voor een leerervaring.

Wijs op verschillende vormen van betekenisgeving: wetenschap, filosofie, levensbeschouwing, kunst

Ga in gesprek, maar ga geen compromis over de inhoud aan

Werk vakoverschrijdend samen met je collega's

3

DUIK ER ZELF IN!

De school is de plaats bij uitstek om met jongeren aan de slag te gaan rond controverse onderwerpen.

Daarvoor kan je een beroep doen op een breed palet aan werkvormen: dialoog-oefeningen, projectwerk, workshops, kunstzinnige werkvormen, ...

Bereid je goed voor en denk na over doelstellingen

denk na over welk onderwerp je wil bespreken

Je klas een democratisch laboratorium, een 'georganiseerd meningsverschil'

Met deze infografiek willen we leerkrachten inspireren om rond controverse onderwerpen aan de slag te gaan. De inhoud is gebaseerd op *Omgaan met controverse en polarisatie in de klas*, een boek van het Vlaams Vredesinstituut. Wil je meer over deze thematiek weten, kan je ook de infoches lezen.

Omgaan met CONTROVERSE en POLARISATIE in de klas
Maarten Van Alstein - Pelckmans Pro 2018, 180 p.

vlaams vredesinstituut

Het Vlaams Vredesinstituut is een onafhankelijke instelling voor vredesonderzoek bij het Vlaams Parlement. Onze missie is het publieke debat informeren en praktijkdeskundigen ondersteunen op basis van wetenschappelijke inzichten.